

Johan FLEERACKERS. *Herinneringen en Gedachten*. Lannoo, Tielt 1991 (328 blz.) en *Gedenkboek. Mr. Hendrik Borginon 1890-1990*. Brussel 1992 (60 blz. en illustraties, prijs B.fr. 395,-).

Met het plotselinge overlijden van Johan Fleerackers op 11 maart 1989 verloor Vlaanderen een voornaam burger en een eminent ambtenaar. In eerstgenoemde herdenkingsbundel krijgen we dankzij een reeks van getuigenissen een beeld van een integer mens, van een man met een grote liefde voor zijn land en voor de Nederlandse taal en cultuur. Tegelijk ontwikkelt zich uit deze getuigenissen een beeld van de grote ijver waarmee Fleerackers als kabinetschef in de jaren 1965-1977 en later als voorzitter van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht en als beheerder van de BRT het Nederlands en de Nederlandse cultuur gediend heeft. Die belangenbehartiging was in culturele zin ook Groot-Nederlands. In de belangrijke gremia waar deze contacten gelegd en uitgebouwd werden was hij aanwezig. De totstandkoming en de verdere werking van de Nederlandse Taalunie zijn zonder Fleerackers niet goed denkbaar. Naast de getuigenissen over Fleerackers vinden we ook een aantal van zijn belangrijke redevoeringen en een lijst van zijn geschriften opgenomen.

Dat men in toekomstige studies over het culturele binnen- en buitenlandse beleid van Vlaanderen van na de jaren zestig niet om de fituur van Johan Fleerackers niet heen zal kunnen, wordt in deze bundel al duidelijk gemaakt. Het tweede gedenkboek gaat over Hendrik Borginon die op 1 januari 1985 overleed in de ouderdom van ruim 94 jaren. Borginons loopbaan is onlosmakelijk verbonden geweest met het vlaams-nationalisme. Hij was een van de leiders van de Frontbeweging uit de Eerste Wereldoorlog en in het interbellum was hij soms vlaams-nationalistisch volksvertegenwoordiger, maar meestal een zeer kritisch opvolger van de vlaams-nationale politiek. Volstrekt anti-nationaal-socialistisch en eerder anglofiel dan germanofiel, meende hij zijn land te kunnen dienen door in oorlogstijd te werken aan de vorming van de zgn. grote agglomeraties. Het kwam hem na de oorlog op een buitenproportionele bestraffing te staan. Hij doorstond de gevangenschap ongebroken en speelde na zijn vrijlating, later gevolgd door eetherstel, een rol als raadsman voor Vlaamse drukkingsgroepen. Verder was hij actief in het IJzerbedevaartkomitee. Een Groot-Nederlands ijveraar is hij, die bevriend was met Pieter Geyl, nooit geweest. Ook hier volgde hij de ontwikkelingen kritisch, maar wel werkte hij na de oorlog mee aan het herstel van de betrekkingen tussen Noord en Zuid in bijvoorbeeld de organisatie De Nederlanden in Europa.

Veel momenten uit Borginons leven worden in het ter gelegenheid van zijn geboortejaar gehouden congres in lovende termen belicht en in de hier voorliggende bundel gepresenteerd. Het maakt eens te meer duidelijk dat een uitvoerige en kritische studie over deze flamingant gewenst is. Deze bundel is in

de hagiografie blijven steken. Een omvangrijk archief staat de historicus daarbij ten dienste.

De laatste bundel is o.a. verkrijgbaar bij Verbond VOS, Em. Jacqmainlaan 125, 1000 Brussel (rek.nr. 420.0697371.29) ad B.fr. 395,-.

P. van Hees